

Säkerhetskultur för sjukvården

SÄKER VÅRD

Att förebygga skador och felbehandlingar inom vård och omsorg

336 sidor

Författare: Marion Lindh, Lena Sahlqvist

Förlag: Natur & Kultur; 2012

ISBN 978-91-27-13093-7

Bristande patientsäkerhet har alltmer kommit i fokus under senare år. Till detta bidrar bland annat Socialstyrelsens studie som visade att antalet skador som skulle kunna undvikas (vårdskador) är stort, den nya patientsäkerhetslagen samt de statliga stimulansmedel som satsats för att öka patientsäkerheten.

»Säker vård« är den första heltäckande läroboken i ämnet på svenska. Boken består av fjorton kapitel, som ger en god översikt av området, samt ett antal fallbeskrivningar som illustrerar olika typer av vårdskador. Boken innehåller även frågor och exempel som underlag för gruppdiskussioner. Språket är enkelt och lättillgängligt, vilket är positivt eftersom boken i första hand riktar sig till studerande på de olika vårdutbildningarnas grundnivå. Författarna är mycket uppdaterade om de nationella aktiviteter som pågår för att förbättra patientsäkerheten i Sverige och boken innehåller många aktuella referenser; den är därför också av intresse för den som arbetar med patientsäkerhetsfrågor inom vård och omsorg.

Författarna skriver i förordet att vården är ett komplext system, och boken tar därför, utöver mer traditionella områden som läkemedel och patientsäkerhet, riskhantering, vårdrelaterade infektioner, fall och trycksår, upp områden som kultur och ledning, kommunikation och den aktiva patienten.

I kapitlet »Varför uppstår vårdskador?« gör författarna en bra sammanfattning av mänskliga fel och misstag och ger en bakgrund till hur utvecklingen inom patientsäkerhetsområdet har gått från ett individcentrerat synsätt till en systemsyn. Kapitlen som rör de mer traditionella medicinska områdena är utförliga och väl avstämda med Sveriges Kommuner och landstings evidensbaserade åtgärdsprogram för vårdrelaterade infektioner, trycksår, fall och fallskador, undernäring samt läkemedelsfel.

Säkerhetskulturens betydelse för att

förbättra patient-säkerheten betonas allt mer och mätning av patient-säkerhetskultur ingår som ett krav för landstingen för att få del av de statliga stimulansmedlen. Kapitlet »Kultur och ledning« ger en

bra bakgrundsbeskrivning till området och betonar ledningens engagemang som central faktor om en god säkerhetskultur ska kunna införas och bibehållas. Den internationella mycket tydliga trenden att i ökad omfattning involvera patienter i patientsäkerhetsarbetet belyses väl i kapitlet den »Den aktiva patienten«.

Det kanske är förmätet att önska att en bok på över 300 sidor innehöll mer, men jag saknar en djupare belysning av två mycket aktuella områden. Det förs-

ta är patientsäkerhetsrisker med elektroniska journaler, där Socialstyrelsen nyligen konstaterade att var femte lex Maria-anmälan rörde problem med elektroniska journaler. Problemet tas upp i olika kapitel men framställningen skulle ha vunnit på att området belysts i ett eget kapitel. Ett annat ämne som hade kunnat utvecklas är problematiken kring överbeläggningar och underbemanningens betydelse för patientsäkerheten. Inte minst denna sommar har dessa båda problem diskuterats som viktiga bakomliggande orsaker till brister i patientsäkerheten.

Sammanfattningsvis kan boken varmt rekommenderas till såväl studerande som till den som arbetar med patientsäkerhet i praktiken.

Hans Rutberg

överläkare, professor i utvärdering och hälsoekonomi, särskilt medicinsk kvalitetsutveckling och patientsäkerhet
Hälsouniversitetet, Linköping

Baskunskaper för säkrare vård

KVALITETSARBETE FÖR BÄTTRE OCH SÄKRARE VÅRD

282 sidor

Författare: Gun Nordström, Bodil Wilde-Larsson (redaktörer)

Förlag: Studentlitteratur; 2012

ISBN: 978-91-44-06620-2

Redaktörerna har i denna bok samlat texter från 14 författare, alla med stor egen erfarenhet av förbättringsarbete. Resultatet har blivit bra. Bokens målgrupp, studenter på grundläggande nivå inom hälso- och sjukvårdsutbildningarna, har här en värdefull källa till kunskap om varför förbättringsarbete i sjukvården måste ske, och hur detta arbete kan och bör ske.

Boken är indelad i 13 kapitel, vilka spänner över ämnen allt från genomgångar av underliggande teoretiska grundvalar, hälsoekonomi och förändringsledarskap till exempel på genomförda förbättringsarbeten. Läsaren finner både teoretiska genomgångar av ledarskapsmodeller och konkreta exem-

pel på hur stora och små förbättringsarbeten kan se ut. Boken innehåller mycket att inspireras av och reflektera över. Frågorna i slutet av varje kapitel stimulerar till egna funderingar och idéer. Texterna är genomgående anpassade för målgruppen. En viss naturlig variation i ton och anslag mellan texterna är sannolikt

oundviklig, men stör inte, utan ger bara bredd och djup åt innehållet.

Tyvärr förekommer i stort sett i varje kapitel ett antal korrekturfel, något som stör och med fördel kan rättas till i kommande upplagor.

Det är min bedömning att denna bok fyller en väsentlig plats på de svenska grundut-

bildningarna inom sjukvården, men att även andra kategorier (exempelvis läkare under ST-tjänstgöring eller sjuksköterskor under vidareutbildning) har glädje av denna bok.

Pelle Gustafson

docent, chefläkare
Patientförsäkringen LÖF

